

Älykäistä kylistä älykkäisiin kaupunkeihin

Miten ”ääripäiden” välinen keskusten ketju toimii, miten älykäs alue rakentuu?

Tapaustutkimuksena Suomen älykkäin kylä -kilpailun kylät ja ”kotikunnat”

Kuntamarkkinat 2019

Sami Tantarimäki, Suunnittelija, FT / Brahea-keskus...

**TURUN
YLIOPISTO**

Esityksestä & tutkimuksesta

Esityksen kulku

- ✓ Taustaa & tutkimuksesta

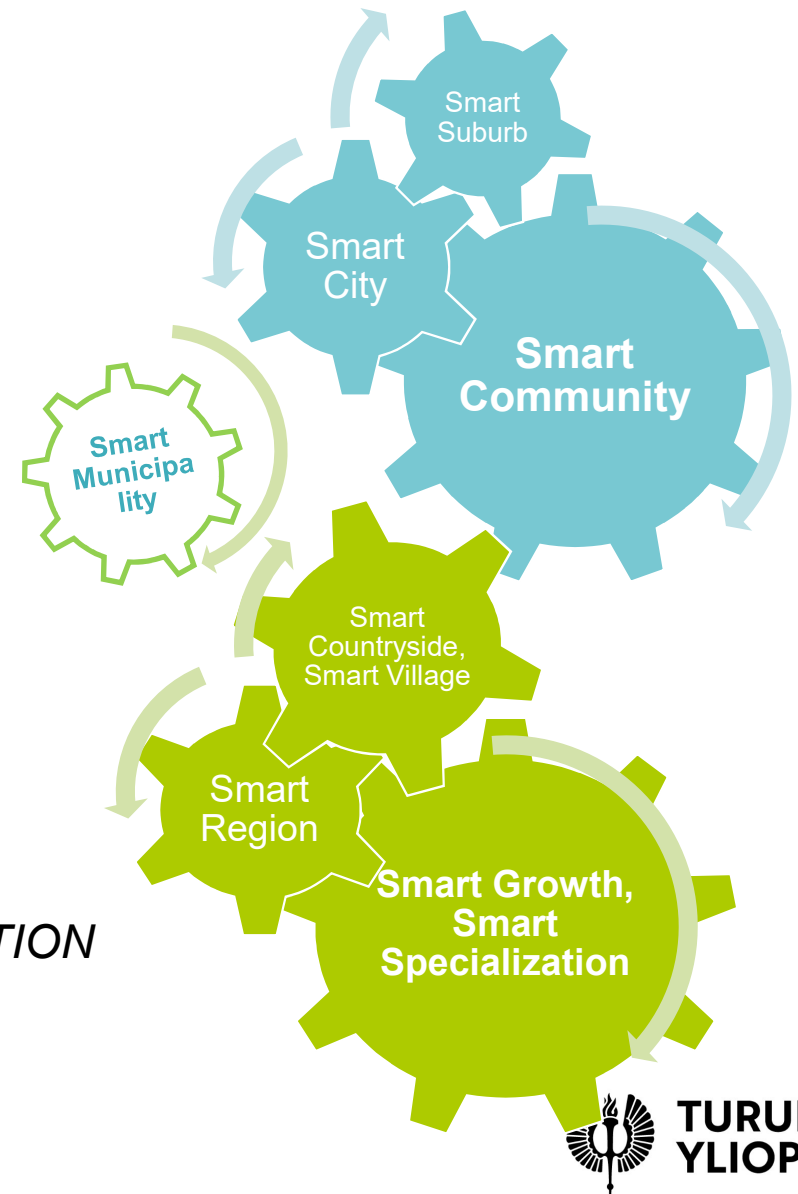
Tutkimus

- ✓ Rahoitus: MANE/MAKERA (2018)
- ✓ Toteutusaika 1.2.2019 – 30.6.2020
- ✓ Toteuttaja TY/Brahea/Sami

Kuka

- ✓ Sami Tantarimäki, suunnittelija, FT, Turun yliopiston Brahea-keskus
- ✓ Maaseudun kehittämisen, maaseutupolitiikan ja -tutkimuksen sekä aluekehittämisen moniottelija, keskusteluttaja ja kokonaiskuvamaalari.
- ✓ Erityisesti älykkäät alueet, kunnan palveluverkko ja kouluverkko, elinvoima, kumppanuus, yhteisöllisyys, osallisuus, kaupunki-maaseutu-yhtälö
- ✓ European Network for Rural Development (ENRD) Smart Village -teemaryhmän jäsen (2017-)
- ✓ Maaseutuverkoston Älykkäät kylät –työryhmän koordinaattori (2019-2020),
- ✓ Maaseutupolitiikan neuvoston (MANE) KAHVEE-verkoston (Kansalaistoiminta ja hyvinvointi) asiantuntijajäsen (2018-)
- ✓ Varsinais-Suomen kylät ry:n pj (2013-)
- ✓ Suomen kylät ry:n hallitus (varajäsen 2018-)
- ✓ EERA "Communities, Families, Schooling" –verkoston jäsen (2011-)
- ✓ LEADER Varsin Hyvä ry

SMART COMMUNITIES
SMART REGION
SMART MUNICIPALITIES
SMART CITIES
SMART COUNTRYSIDE
SMART SUBURBS
SMART VILLAGES
SMART NEIGHBOURHOODS
SMART GROWTH SMART DECLINE
SMART SPECIALIZATION SMART DIVERSIFICATION

EU Action for Smart Villages 2017

Älykkäisiin kyliin panostetaan koko EU:ssa

EU:n toimet älykkäille kylille on Euroopan komission huhtikuussa 2017 käynnistämä aloite, jossa panostetaan tulevaisuuden kyliin ja halutaan huomioida digitalisaatiota edistävien investointien, saavutettavuuden ja osaamisen tukeminen.

Aloitteessa kannustetaan löytämään aivan uusia ja keskenään risteäviä polkuja maaseudun kehittämisen, aluekehityksen, tutkimuksen, liikenteen, energian ja digitaalisen politiikan sekä eri rahastojen aloilla.

WHAT ARE SMART VILLAGES?

In April 2017, the European Commission launched its 'EU Action for Smart Villages'⁽¹⁾. The plan contains a pragmatic definition of smart villages.

This working definition and subsequent discussion in a dedicated ENRD Thematic Group have clarified a number of important points.

As Commissioner Hogan notes in the foreword to this EU Rural Review, **smart villages are about people**. They are about rural citizens taking the initiative to find practical solutions

Suomen älykkäin kylä -kilpailu (2018-2020) &

Maaseutuverkoston Älykkäät kylät -työryhmä (2019-2020)

RURAL.FI

FI SV EN

Rural.fi > The rural Network > Smart villages in Finland > Introducing the competing villages

Introducing the competing villages

33 villages from all over Finland have entered the Finland's Smartest Village competition.

Villages on the map [here](#) (link)

Älykkäskylä.fi

ÄLYKKÄÄT KYLÄT -TEEMARYHMÄN SÄHKÖINEN KOTIPESÄ

Älykkäät kylät saivat työryhmän asialleen

JULKAISTU TOUKOKUU 15, 2019 TEKIJÄ MINNA JAAKKOLA

Suomessa on otettu vahva ote Euroopan komission Smart Village -aloitteen jalkauttamiseen Suomessa. Suomen älykkäin kylä -kilpailu (2018-2020) ja vuoden alusta aloitti Maaseutuverkoston (2019-2020) digiyhteiskunta-arjen asialla.

Älykkyys ja digitaalisuus ovat päivän ja huomisen sanoja. Suorastaan trendikkäitä yhteisen kielen ja toimintakulttuurin paikasta riippumattomaan, eri aluetasot lähtökohdastaan, joka yhdistää ihmisiä, asukkaita, toimijoita, tekijöitä, tarpeita ja...

Työntö- ja vetotekijöitä

Digitalisaatio muuttaa tapojamme elää ja tehdä työtä, käyttää palveluja sekä eroja ja ravistelee organisaatioita, yhteisöjä, alueita ja yhteiskuntaa niiden kaikilla tasoilla. Toisaalta...

Me olemme se

Älykkäät kylät -työryhmän ytimen muodostavat **Sami Tantarimäki** (pj, Turun yliopiston Brahea-keskus), **Lauri Hyttinen** (/Juha-Matti Markkola, siht., Verkostopalvelut), **Heli Siirilä** (Levón-instituutti, Vaasan yliopisto), **Minna Jaakkola** (Netplaza Oy), **Suvi Pesonen** (Suomen Lähikoulut ry), **Sampo Juhajoki** (Suomen 4H), **Timo Vattulainen** (Kolin koulu, Lieksan kaupunki) ja **Veli-Matti Karppinen** (Kainuun nuotta ry). Asiantuntemusta, näkemystä ja kokemusta löytyy niin eri puolilta Suomea teeman sisältöön ja maaseudun kehittämiseen liittyen. Nykäiskää hihasta ja tulkaa juttusille!

VIIMEISIMMÄT ARTIKKELIT

Medianäkyvyyttä ja menestyksen aihioita
Älykkäässä kylässä liikennettä kehitetään monialaisesti
Älykkään kylän ajurit
Älykästä maaseutua makustelemassa
Älykäs kylä -seminaarikiertue starttaa Kajaanista 6.6.2019

Suomen älykkäimmäksi haluaa nyt 33 kylää

Suomen älykkäin kylä –kilpailuun on ilmoittautunut 33 kylää eri puolilta Suomea. Kilpailuun etsittiin kyliä, joilla on tahtoa ja tarvetta lisätä elinvoimaa, aktiivisuutta ja innovatiivisuutta. Pärjätä nyt ja tulevaisuudessa.

Etelä-Pohjanmaa

Ruotsala, Kauhava
Alakylä, Kauhava
Luoma-aho, Alajärvi
Karvala, Lappajärvi

Keski-Suomi

Mämmenkylä, Äänekoski
Syvälahti, Äänekoski
Pihlajavesi, Keuruu
Pohjoisen Korpilahden kylät, Jyväskylä

Pohjois-Karjala

Rikkavesi, Outokumpu

Pohjois-Pohjanmaa

Kuusaa-Jokela, Haapajärvi
Käylä, Kuusamo

Kainuu

Nakertaja-Hetteenmäki, Kajaani
Vuolijoki, Kajaani
Pohjavaaran seudun kylät, Sotkamo

Lappi

Rautiosaari, Rovaniemi
Lehtojärvi, Rovaniemi
Pyhän kylä, Pelkosenniemi
Paakkola, Tervola

Kanta-Häme

Vähikkälä, Janakkala
Tammelan kylät, Forssa

Pirkanmaa

Murole, Ruovesi
Talviainen, Orivesi
Luopioinen, Pälkäne
Killinkoski, Virrat
Kuivaspää, Lempäälä
Raudanmaa, Kangasala

Etelä-Savo

Hokka, Kangasniemi
Kerisalo, Joroinen

Pohjois-Savo

Soinilansalmi, Leppävirta

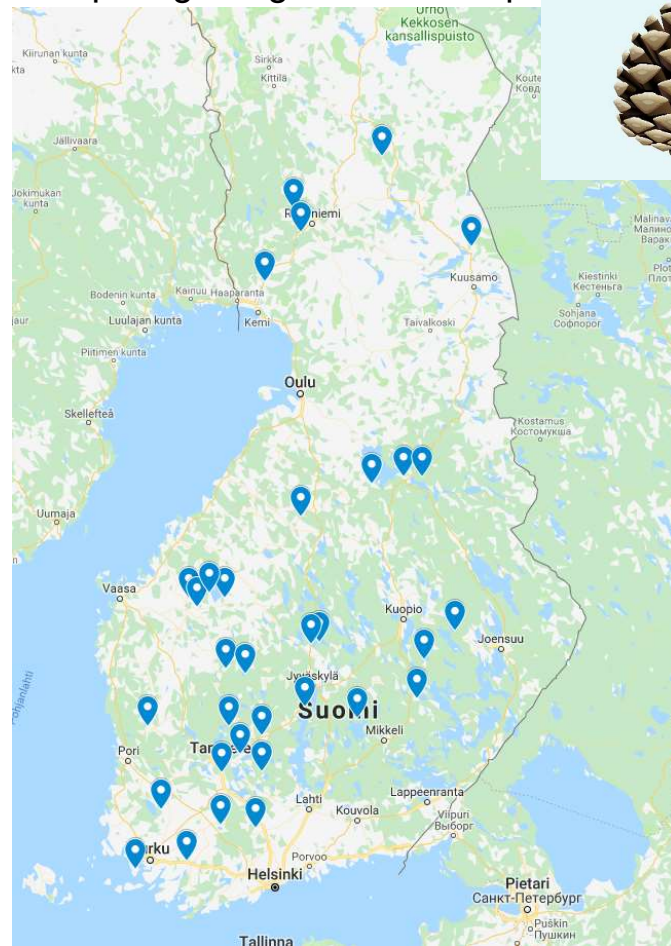
Varsinais-Suomi

Röölä, Rymättylä
Märynymmi, Salo

Satakunta

Venesjärvi, Kankaanpää
Sydänmaa, Säkylä

Competing villages on the map

*Käpykylä
vai
älykylä?*

MAASEUTU.FI

**Voittajakylä valitaan
marraskuussa 2020
Maaseutuparlamentissa.**

**Valinnassa kriteereinä
mm. palvelujen
saatavuuden
lisääntyminen ja tason
nousu, idearikkaat
ratkaisut ja aktiivisesti
osallistuvien kyläläisten
määrä.**

**Palkintona on laadukas
innovaatioleiri, jossa
huippuammattilaisten
johdolla autetaan kylää
edelleen eteenpäin
uudistumisen tiellä.**

Tutkimus – mikä kiinnostaa, miksi kiinnostua?

- Mikä on kilpailukylän merkitys/vaikutus/yhteys ”älykkyyden” esille nostamisessa?
- ”Älykkäiden ääripäiden” vetäessä muut keskukset sekä pienet ja keskisuuret kaupungit näyttävät putoavan väliin, jäävän suurkaupunkipolitiikan ja maaseutupolitiikan varjoon.
- Älykkään maaseudun kehittämistä ajatellen pienet ja keskisuuret kaupungit nähdään keskeisenä osana maaseutupolitiikkaa ja maaseudun kehittämistä siinä missä kylät, kirkonkylät ja kuntakeskuksetkin.
 - ovat keskeisessä asemassa kylistä suuriin kaupunkeihin kytkeytyvässä keskusten verkostossa – älykkäässä alueessa.
- Pienten kaupunkien rooli kansallisessa aluepolitiikassa on ollut myös vähäinen koko EU:n alueella. Asiaan on sittemmin havahduttu (mm. Nordregio). Pienistä ja keskisuurista kaupungeistakin osa menestyy, osa sinnittelee ja osa taantuu (MDI 2017)
- Miten pienet ja keskisuuret kaupungit asemoivat itse itsensä niin älykeskusteluun kuin aluepolitiikan, -suunnittelun ja –kehittämisen maantieteeseen?
- Miten älykäs kutistuminen/taantuminen (*smart decline/schrinking*) liittyy tähän kaikkeen?

Karppinen, S., Hynynen, A., Korkka, A. ja Pylvänen, R. (2010). *Pikkukaupunkien virikekirja*.
MDI (2017). *Pienten ja keskisuurten kaupunkien kukoistus. Kaupunkipolitiikan tiekartta III*
Nordregio (2019). *The Compact City of the North*.
Nordregio (2017). *Small and medium-sized cities in the Nordic and Arctic regions*

Tutkimusotos – 29 ”kilpailukuntaa”

Kuntakokoluokka	Kunta (asukasluku 1.1.2018/Kuntaliitto 2018), kaupunki	N
Alle 5000 as. (very small towns > kaupala...)	Pelkosenniemi (958), Tervola (3068), Lappajärvi (3140), Ruovesi (4459), Joroinen (4917)	5
5001–10 000 (pieniä kaupunkeja, small cities)	Kangasniemi (5549), Tammela (6155), Pälkäne (6567), Virrat (6844), Säskylä (6903), Outokumpu (7003), Haapajärvi (7251), Orivesi (9285), Leppävirta (9782), Alajärvi (9831), Keuruu (9919)	11 (6 kaup)
10 000–20 000 (pieniä tai k-s kaupunkeja)	Sotkamo (10423), Kankaanpää (11858), Kuusamo (15386), Kauhava (16278), Janakkala (16607), Äänekoski (19144), Naantali (19167)	7 (5)
20 001–50 000 k-s kaupungit	Lempäälä (22829), Kangasala (31437), Kajaani (37239)	3
50 001–100 000 (isot kaupungit...)	Salo (52792), Rovaniemi (62420)	2
yli 100 000 as.	Jyväskylä (140188)	1

- **29 kunnasta 17 on** kaupunkeja; näistä pieniä kaupunkeja 6 ja keskisuuria 8
- **6 ”älykästä” kuntaa** (= kaupunkia) > Kääntäen katsoen: 23 kunnassa teema ei ole esillä, ainakaan näkyvästi.
- **12 maakuntaa** edustettuna: K-H, Pirkan, E-S, P-S, V-S, Sata, E-P, K-S, P-K, P-P, Kainuu ja Lappi.
- Eri puolilta maata on mukana niin maaseutua, kaupunkia, maaseutukaupunkia, maaseutukuntaa kuin ylipäättään erikokoisia kuntia.

Taulukko 1. Kohdekunnat kuntakokoluokittain. Pienillä ja keskisuurilla kaupungeilla tarkoitetaan yleisesti ottaen alle 50 000 asukkaan kaupunkeja. Pieniksi katsotaan alle 10 000 asukkaan kaupungit (Karppinen et al 2010; MDI 2017: Lopes & Oliveira 2017). On myös jaoteltu: hyvin pienet < 5000, pienet 5000-25000, k-s 25000-50000 asukasta (Servillo et al 2014, sit. Nordregio 2019).

Tutkimus – miten se tehdään?

- Yhteiskuntatieteellistä maaseutututkimusta toimintatutkimuksellisella otteella.
- Kuntien näkyvää ja piilevää älykkyyttä on tarkoitus lähteä mittaamaan kuudella teemalla: 1) **hallinto**, 2) **energia**, 3) **ympäristö ja rakennukset**, 4) **liikkuvuus**, 5) **elämän laatu**, 6) **talous** (jakamistalous, ekosysteeminen start-up -kehittäminen tms. ratkaisut) + 6) **opetuksen ratkaisut** (perus + toinen aste). > *webropol –kysely älyratkaisuista*
- Jo tiedossa oleville älykkäille kunnille (em. 6 kuntaa) tehdään tarkempi haastattelu sen pohjalta mitä nyt on ”älykkyydessä” painotettu.
- Lisäksi seutukunnille ja maakunnille myös kysely *Smart Region* -ajatuksesta.
- Kilpailukyliä taas lähestytään sillä, miten heidän mielestään suhde kuntaan ja kunnan suunnitelmiin näkyy tai tulisi näkyä.

Kuntakyselyn pohjana toimii Lopesin ja Oliveiran (2017) sekä Liikenne- ja viestintäministeriön laatimat taulukkomallit (LVM 2014).

Ensimmäisessä pieniä ja keskisuuria kaupunkeja pyydettiin tunnistamaan käytössään olevia älykkäitä tavoitteita, toteutuksia ja toimintamalleja neljän pääteeman alla, joita olivat: (1) hallinto, 2) energia, 3) ympäristö ja rakennukset, liikkuvuus sekä 4) elämän laatu. Kukin teemoista jakautui mahdollisten toteutusten mukaan useampaan ratkaisuun.

Jälkimmäisessä (LVM 2014) isojen kaupunkien osalta vastaavina teemoina olivat fiksu hallinto, fiksu talous ja fikset kaupunkilaiset, joiden lisäksi listattiin mahdollisia kärkihankkeita.

Alla olevaan taulukkoon on koottu fiksun liikkumisen kokeiluja ja hankkeita Suomessa.

Ratkaisun kategoria	Ratkaisu	Missä/Kuka	Taustaa
Fiksu liikkuvuus	Liikkumisvälineiden yhteiskäyttö	Mikkeli, Helsinki, Turku	Sujuvan liikkuvuuden osalta Mikkeliissä pohditaan matkojen mahdollista yhdistämistä. Esimerkiksi koulukuljetukset, vammaispalvelun ja sosiaalihuollon tarvitsemat kyydit sekä kelakydyt voitaisiin hoitaa samalla kalustolla. Helsingin yhteiskäyttöpolkupyörät eivät tällä hetkellä ole käytössä, mutta niistä on aiemmin saatu jo paljon positiivisia kokemuksia. Turun uusiin kaupunginosiin Skanssiin ja Linnakaupunkiin suunnitellaan polkupyörien ja autojen yhteiskäyttöä, sähkölauspisteitä ja sähkölinja-autoja.
	Pyöräily	Oulu, Tampere	Oulu on Suomen pyöräilykaupunki. Kaupungissa pyöräillään noin kaksi kertaa enemmän kuin Suomen muissa kaupungeissa keskimäärin. Tampereella pyöräillään yhä enemmän. Tätä kehitystä on ollut kannustamassa muun muassa Minä Poljen -kampanja.
	Innovatiiviset joukkoliikennet- kaisut	Tampere, Helsinki	Tampere haluaa olla älyliikenteen kehittämissympäristönä Euroopan mallikaupunki. Joukkoliikenteen käyttö lisääntyy, ja hankinnassa on sekä raitiovaunuja että kaasubusseja. Helsingissä on innovatiivisia joukkoliikennekokeiluja, kuten tilausbussikokeilu. Julkisessa liikenteessä kokeillaan kaasu- ja sähkölinja-autoja. Liikenteen tilannekuvalla pyritään reaaliaikaiseen liikennevirtadataan, joka olisi kaikkien saatavilla. HSL tarjoaa palveluiden kehittäjille avointa dataa omien rajapintojensa kautta ja mahdollistaa kehittäjille reittitietoa käyttävien mobiilipalveluiden joustavan tuottamisen. HSL:n rajapintoja

Table 3. Intervention fields (Governance).

Intervention fields	Bragança Municipality
Governance	
E-government	Online access to the Council provisional documents and Reports and Accounts, among other information regarding municipal transparency.
Open data	Municipality Website
Citizen participation	Online participatory budget Alerta Bragança (web and App)
Data visualisation and mapping	
Geographical information systems	

Table 4. Intervention fields (Energy, Environment and Buildings).

Intervention fields	Bragança Municipality
Energy, Environment and Buildings	
Energy	
Distributed and renewable energies in cities	
Urban energy production and storage	Serra Serrada and Veiguihas dam. Gimonde micro hydro stations
Smart metering	Automatization of street lighting and control systems Existence of 8 electric charging points
Smart grids	Green public transport
Efficient public lighting	Replacement of conventional lamps by LED in street lighting
Environment	
Water management	Construction of a new dam
Waste management	Sewage treatment plants Selective waste collection
Urban green spaces	18.38 m2 of green space per inhabitant
Monitoring of environmental indicators	Monitoring the energy consumption of the Town Hall headquarters building and production of photovoltaic energy (producing 60% of the energy consumed)
Buildings	
Green infrastructures management	Town Hall headquarters building and Brigantia Ecopark
Green buildings	Town Hall headquarters building and Brigantia Ecopark
Smart spaces	Town Hall headquarters building Brigantia Ecopark Centro Ciência Viva
Advanced materials	Eco building – use of efficient techniques and materials aiming to improve buildings energy efficiency

Table 5. Intervention fields (Mobility).

Intervention fields	Bragança Municipality
Mobility	
Intelligent transport systems	Georeferencing system of the municipal fleet
Alternative energy sources for mobility	Electric buses Pilot mobility network since 2009
Intelligent parking solutions	Meo Parking
Location management	Electric bicycles (Xispas) Brigantia EcoPark
Car-sharing bike-sharing services	Electric bicycles (and parking and charging points)
Traffic management	

Tutkimus – mitä se antaa?

Käsityksen siitä

- miten Suomessa ”ääripäiden” välinen keskusten ketju toimii, miten älykäs alue rakentuu
- mihin pienet ja keskisuuret kaupungit asemoivat itsensä älykkään aluekehittämisen kentällä nyt ja huomenna – ytimeen, ulkokehälle, ulkopuolelle...
- minkälaisessa roolissa kohdekaupungit näkevät itsensä älykästä maaseutua ja älykästä kaupunkia ajavassa kehittämisspolitiikassa
- mikä vaikutus tai merkitys kunnalle on sillä, että kunnanosa on päättänyt viisastua – imagotekijä, vauhdittaja, edistävä, ylläpitävä, yhdentekevä, kielteinen...
- minkälainen on älykäs pieni kaupunki tai älykäs keskisuuri kaupunki, miten sitä on lähdetty rakentamaan, mikä on älykkäiden asuinalueiden merkitys kokonaisuudessa. Voiko Smart City olla kaikenkokoinen?

**TURUN
YLIOPISTO**

Kiitos

www.älykäskylä.fi

Älykäs kylä -semi II 1.10.2019, Koli